

GAZETA LWOWSKA.

Z *Dodatkami dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Insercja w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacje są wolne od opłaty pocztowej.*

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Rosya i Królestwo Polskie. — Księstwa Naddunajskie. — Turcya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Na założenie systemizowanej szkoły parafialnej w *Izidorówce* i *Lachowicach podróźnych* zobowiązały się:

1) Gmina *Izidorówka* w połączeniu z gminą *Krechów* płacić każdoczesnemu nauczycielowi w *Izidorówce* roczną kwotę 122 zł. 50 c. wal. austr., drzewo potrzebne na opał szkoły dopokąd właściciel dóbr *Alexander hr. Dzieduszycki* dawać go będzie bezpłatnie, w pańskich lasach ściąć, zwieźć do szkoły i zrąbać; utrzymywać szkolny budynek i szkolne porządki zawsze w dobrym stanie i starać się o potrzebną w szkole usługę. Na tę samą szkołę ofiarował pomieniony właściciel dóbr *Izidorówki* dwa morgi pola i morg łąki bezpłatnie na wieczną własność. Zaś gospodarz z *Izidorówki* i dzierżawca propinacji *Markus Buchwalten* zobowiązał się na czas swojej dzierżawy dodawać każdoczesnemu nauczycielowi 5 zł. 25 c. wal. austr. rocznie.

2) Gmina *Lachowice podróźne*, płacić każdoczesnemu nauczycielowi tamtejszemu roczną kwotę 102 zł. 20 c. wal. austr. w gotówce i sześć korcy żyta w ziarnie, drzewo potrzebne na opał szkoły dopokąd właściciel dóbr *Alexander hr. Dzieduszycki* dawać będzie bezpłatnie, w pańskich lasach ściąć, zwieźć do szkoły i porąbać, tudzież szkolny budynek i szkolne porządki zawsze w dobrym utrzymywać stanie; i starać się o potrzebną w szkole usługę. Tamtejszy właściciel dóbr *Alexander hr. Dzieduszycki* ofiarował na szkolny fundusz w *Lachowicach podróźnych* dwa morgi pola i morg łąki bezpłatnie i na wieczną własność, zaś gr. k. proboszcz miejscowy *Wiktor Christofollimens* na czas swojego probostwa zobowiązał się dodawać każdoczesnemu nauczycielowi tamtejszemu roczną kwotę 4 zł. 20 c. wal. austr.

Okazaną temi ofiarami dążność ku podniesieniu oświaty ludu podaje c. k. namiestnictwo z zasłużonem uznaniem do wiadomości publicznej.

Sprawy krajowe.

(Poseł bawarski w Wiedniu †. — Losowanie dawnego długu. — Termin wymiany banknotów.)

Wiedeń, 5. listopada. Korpus dyplomatyczny w Wiedniu postradał na dniu 3. b. m. jednego z najznakomitszych członków. Król. bawarski poseł i pełnomocny minister hrabia *Lerchenfeld-Köfering* umarł tego dnia po dłuższej słabości.

— Na przedsięwziętem dnia 2go b. m. 309 wylosowaniu dawniejszego długu skarbowego wyciągnięto seryę nr. 190.

Serya ta zawiera obligacje izby nadwornej, a mianowicie:

4% nr. 31.284 z dwoma dwudziestymi częściami kapitału;
 „ „ 32.059 z ósmą częścią kapitału;
 „ „ 34.124 z połową kapitału;
 tudzież 5% numeru 34.656 łącznie do 35.101 z całemi ich sumami kapitałowemi, w ogólnej sumie kapitałów 1,217.033 zł. 36 kr., i w kwocie procentowej według znížonej stopy procentowej 24.527 zł. 11 kr.

Zawierające się w tej seryi szczególne numera obligacyjne ogłoszone będą dodatkowo w osobnym spisie.

— *Gazeta wiedeńska* zawiera następujące ogłoszenie dyrekcji uprzyw. austr. banku narodowego w Wiedniu z dnia 28. października 1859:

Dyrekcya uprzyw. austr. banku narodowego postanowiła z przyzwoleniem c. k. ministerstwa finansów przedłużyć w następujący sposób terminu przyzwolone w ogłoszeniach z 1. września i 27. grudnia 1858 do wymiany banknotów wszelkiej kategorii wydanych w monecie konwencyjnej.

1) Banknoty wydane w monecie konwencyjnej po jednym złr. po 2, 5, 10, 100 i 1000 złr. przyjmowane będą we wszystkich kasach bankowych w Wiedniu, w Pradze, Bernie, Peszcie, we Lwowie, w Gradcu, Lincu, Temeszwarze, Tryescie, Inspruku, Hermanstadtzie, Kronsztadtzie, Koszycach, Opawie, Fiumie i Zagrebiu w drodze wymiany, a we wszystkich pobocznych i eskontowych zakła-

dach bankowych w krajach koronnych w drodze wpłaty, tudzież w bankowych pomocniczych kasach wymiany w Lublanie, Klagenfurcie, Gorycy, Salcburgu, Krakowie i w Czerniowcach w drodze wymiany.

2) Od 1. maja do 31. lipca 1860 przyjmowane i wymieniane będą wspomniane banknoty już tylko w wiedeńskich kasach bankowych.

3) Po upływie tego terminu udać się należy względem wymiany banknotów wydanych w monecie konwencyjnej wprost do dyrekcji bankowej.

Ameryka.

(Wykaz dochodów w Stanach zjednoczonych. — Wiadomości bieżące)

Nowy York, 8. października. Ministerjum spraw zagranicznych w Washingtonie zajmuje się redakcją depešy, które będą przesłane amerykańskiemu posłowi w Chinach i mają zawierać instrukcje względem neutralności, jaką ma zachowywać.

Rząd Ameryki północnej ogłosił wykaz na rok fiskalny upływny z dniem 30. czerwca. Centralna kasa państwa ma przewyżkę 2,230.000 l. czyli 820.000 l. więcej, niż zaproponowano. Wydatek roczny wynosił 14,000.000 l., z tego 4,720.000 l. na służbę dyplomatyczną i cywilną państwa, 950.000 l. na pensye indyjskie i t. d., następnie 4,800.000 l. na armię a 3,000.000 l. na flote wojenną. Wydatek ten jest całkiem niezawisły od wydatków, jakie robi każde z 33 państw unii w swym monarchicznym charakterze. Według kosztorysów na bieżący rok fiskalny (po 30. czerwca 1860) wynosić będzie dochód 13.800.000 l. (między temi 11,200.000 l. z cła), podczas gdy sumy żądane na wydatki (między temi 1,270.000 l. na pokrycie niedoboru pocztowego) wynoszą dotychczas 10,400.000 l.

Hiszpania.

(Sprawa marokańska. — Doniesienia z Melili. — Wojsko marokańskie. — Stan rzeczy.)

Madryt, 26. października. Uniesienie ludności jest niesłychane. Pojedyncze korporacje ze wszystkich klas społeczeństwa ofiarują rządowi swoją pomoc. Przesyłanie wojennych zapasów dla wojska nie ustaje.

Iberya pisze, że według wiadomości z *Melili* cierpią żołnierze tamtejszego ganizonu na febrę. Mówią, że trzy brygady przedniej straży w *Ceucie* otrzymały rozkaz ograniczać się aż do przybycia marszałka *O'Donnella* na działania odporne. W zatoce *Tangieru* stoją hiszpańskie okręta „*Isabel II*“, „*Vasco-Nunez Balboa*“ i „*Pitno*“ oraz francuska fregata więcej jak o 50 działach, dwie angielskie korwety, kanonierska szalupa i szwedzka fregata.

Hiszpański konsul w *Tangierze* wstrzymany niepokodą w tamtejszym porcie, odpłynię zapewne temi dniami. Wiele hiszpańskich familii opuściło *Tangier* z obawy napaści Marokanów. Hiszpański konsul nim opuścił hotel, poruczył sprawy konsulatu francuskiemu konsulowi, a familie gotowe do odpłynięcia wzięły pod swoją opiekę. Najmajątniejsi żydzi opuścili swoje domy i przerwali handel.

— Wice-konsul hiszpański w *Tangierze* zatrzymał się w porcie tamtejszym dla niepokody, lecz w tej chwili odpłynął zapewne już do Hiszpanii. Wielka liczba familii hiszpańskich wynosi się spiesznie z *Tangieru*, niechcąc wystawić się na prześladowanie *Maurytanów*. Przed opuszczeniem hotelu swego poruczył wice-konsul hiszpański sprawy konsularne francuskiemu konsulowi, i oddał pod jego opiekę familie wybierające się w podróz. Majątniejsi żydzi opuścili domy swoje i zerwali wszelkie stosunki handlowe. Wojsko Cesarza marokańskiego składa się z dwóch oddziałów: na wojsko liniowe i na wojsko przeznaczone do wewnętrznej obrony krajowej. Pierwszy liczy do 20.000 żołnierza będącego na żołdzie Cesarza. Koszta właściwej milicyi ponoszą miasta, do których obrony są przeznaczone. Każdy Marokanin liczący lat 13 obowiązany już jest do służby wojskowej. Artylerya liczy do 1000 żołnierzy, lecz stan jej jest podobno nie najlepszy. Liczba miejsc obwarowanych w cesarstwie marokańskim jest około 25. Baterie są w ogóle zle urządzone, a działa dawne i niedostateczne pod każdym względem. *Suira* i *Tangier* mają 90 dział bronzowych (8 i 24 funtowych) 170 dział żelaznych takiego kalibru i 12 moździerz. Prócz *Suiry* i *Tangieru* nie ma też innych miast obwarowanych. Inne warownie zasługują zaledwie na nazwę kasztelów. W *Sale* znajduje się arsenał morski. Flota wojenna składa się z 3 goelet, razem o 40 działach, i z 13 łodzi kanonierskich stojących w *Tetuanie*, *Lucos* i *Marfilu*. Żołnierzy okrętowych jest do 1500. Słychać, że do *Ceuty* zawinęło już 3 dywizye straży przedniej, i ciągle nowe wojska przy-

chodzą. Jenerał Ros de Olano odpłynął już z Hiszpanii, a marszałek O'Donnell wybiera się do Atryki pierwszych dni listopada.

Anglia.

(Nowiny dworu. — Nowy poseł perski. — Niepokoję w Indjach.)

Londyn, 2. listopada. Familia królewska zamierza z końcem października zjechać do Osborne i dopiero przed Bożem Narodzeniem powrócić do Windzoru.

— Hassan Ali Chan, nowy poseł perski, ma przybyć tu dziś z Paryża i zajmie te same pokoje, w których mieszkał Feruk Chan. Mówią, że po największej części będzie rezydował w Paryżu, chociaż zawierzytelniejszy jest również i przy tutejszym dworze.

— O powstaniu w Kattawarze, w powiecie nadmorskiej prowincji Gudzerat, donosi *Bombay Times*:

„Pokonanie Waghurów, którzy zajęli małą wyspę Beyt, czyli Bet, zatrudni większą siłę wojska, niż się z początku spodziewano. Zbrojna siła, złożona z 500 Europejczyków i 1000 krajowców, ma wkrótce wyruszyć z Bombaju, jak słychać, pod dowództwem pułkownika Donovan 33. angielskiego pułku. Są przytem dwie kompanie artylerji tudzież jedna kompania saperów i podkopników. Rzeczona wyspa leży u uścia zatoki Kacza (Cutch), na północno-wschodnim skrajnie Kattawaru. Fort leży na zachodniej stronie wyspy i jest imponującym zamkiem z wysokimi z ciosowego kamienia wieżami, z których wystają liczne działa żelazne; największa i najmocniejsza strona zwrócona jest ku morzu. Ostrów ten należał dawniej do pewnego korsarza Radżputanów ma wiele świątyń i ołtarzy, wystawionych na cześć Kriszny, i jest bardzo zwiedzaniem miejscem pielgrzymki Indyan. Szczep Waghurów jest podobnie jak Bhilowie waleczny i dumny niezawistego charakteru. Podobnie jak Bhilowie napędzeni, rzucili się i oni w bagniste zarośla, szukać tam ochrony i pożywienia, a znalazłszy nic, czemby się posilić mogli, chwycili się teraz ostatniego środka rozpacz. Rzecz jasna, że wypadek przyszłej walki nie może być wątpliwy, ale smutna pomyśleć, że musi przyjść do rozlewu krwi, gdy rozsądne, pojednawcze środki mogłyby tę sprawę po dobremu załatwić.“

Późniejsza wiadomość donosi, że spór z Waghurami zakończy się podobno pojednaniem. Mały naczelnik ich, wazał Anglii, przeciw któremu więcej, niż przeciw Anglikom było wymierzone powstanie, negocjował z nimi, i zamysła poddać kraj pod bezpośrednie zwierzchnictwo Anglii.

Francya.

(Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące. — Zmiana ministra spraw wewnętrznych. — Stacya na morzu czerwonym. — Stanowiska w Massuy. — Skład wyprawy francuskiej na Marokko, i pierwszy skutek wyprawy.)

Paryż, 2. listopada. Wczoraj o godzinie 2 z południa odjechał Cesarz z małżonką i następcą tronu do Compiègne. Ich Mość Cesarstwo jechali otwartym powozem; za nimi Cesarzewicz w zamkniętym koczku pod eskortą dragonów.

— Książę Broglio odjechał do Pau, gdzie zamysła przepędzić zimę.

— Jenerał Bedeau zamieszka zapewne w Nantes.

— Z ogłoszonej amnestyi korzystał także p. Amiel, były inżynier w służbie hiszpańskiego towarzystwa kredytowego, a deportowany za przestępstwo polityczne.

— Z Oranu nadeszła wiadomość telegraficzna z 25. października, że pokolenie Beni Suassów rozpoczęło w znacznej sile kroki nieprzyjacielskie rzesistym ogniem karabinowym, ale nieodważyli się przyjąć walkę z bliska.

— *Monitor* donosi dziś na czele swej urzędowej części: „Ponieważ Jego Excelencya książę Paduy ze względu na zdrowie swoje złożył urząd ministra spraw wewnętrznych, mianował Cesarz na jego miejsce senatora, pana Billault.“

— Według dziennika *Journal du Havre* utrzymywać będzie tak Francya jak Anglia stacyę floty na czerwonym morzu zaczawszy od grudnia b. r. Ten sam dziennik donosi, że według umowy zawartej w Londynie wyprawia się Francuzi do Chin dopiero w lutym.

— *Pays* zawiera następujące doniesienie:

„Ostatnie wiadomości z Romanii są bardzo niepokojące. Wszędzie postrzeżać się dają ślady rewolucyjnych ruchów i w całym kraju wielkie panuje wzburzenie.“

— Nadmieniono już wielokrotnie, że misya jednego z francuskich agentów do Abysynii nastąpiła zapewne w zamiarze nabycia portowego miasta Massuah. *Moniteur de la Flotte* zwraca uwagę, że abysyński Król nie może odstępować Massuy, gdyż miasto to jest pod zwierzchnictwem wicekróla Egiptu raczej Porty. Miasto i ludność są abysyńskie a tureckie zwierzchnictwo reprezentują tylko Aga i mały garnizon żyjący z mieszkańcami w niezgodzie. To wstrzymuje Francję. Przy tem wszystkim wszakże sądzą, że Francya wkrótce starać się będzie o nabycie jakiegokolwiek posiadłości na abysyńskim wybrzeżu, a któraby była przydatna na urządzenie wielkiego składu węgla i na stacyę floty.

— W półurzędowej części podaje *Monitor* następujące doniesienie o składzie korpusu wyprawy na marokańskie plemiona, także o przygotowaniach poczynionych przy wkroczeniu francuskich wojsk na nieprzyjacielskie terytorjum: „Naczelnym wodzem jest jenerał Martimprey, szefem jenerałnego sztabu, jenerał brygady Boret de Brétizel, komendantem artylerji pułkownik Michel, komendantem inżynierji pułkownik Lafont. Korpus wyprawy składa się z dwóch

dywizji piechoty i dywizji jazdy. Pierwszy i trzeci pułk zuawów wysłany z Włoch do prowincyi Oranu tworzyć będą rezerwę. Wszystkie wojska skoncentrowano na przedce w Gued Kiss, na przeciw Beni Suassów, na których miano uderzyć ażeby ich ukarać. Doświadczeniem poprzednich wojen jednak nauczony, postanowił jenerał Martimprey wówczas dopiero rozpocząć swoje działania, gdy wznieśieniem dwóch wielkich okopów przed swoim obozem ubezpieczy się dobrze i nagromadzi tam zapasy żywności na dni 20. W ciągu gdy wznoszono te reduty i sprowadzano żywność, uformowały się dwie lekkie kolumny i wyruszyły w pochód niezwłocznie. Pierwsza pod dowództwem jenerała Durrien z 8 kompaniami piechoty, 3 szwadronami i 1100 koni Goumów z Sebdu, Maskary, i Sidi-bel-Abbisa wyruszyły na Sebdu. Druga pod komendą Colomb, udała się na Beny Khelil. Składa się z kompanii 1. afrykańskiego batalionu i 700 koni z południa. Ich zadaniem było, uczynić dywersye w chwili głównego ataku na Beni Suassów oraz przeszkodzić Majom, Angadom i innym koczującym plemionom marokańskiej Zahary, w niepokojeniu naszych południowych plemion i niedozwolić by się połączyli z Beni Suasami. Śmiałe posunięcie się jenerała Durrien z Sebdu na Sidi-Djellali i aż do Qued-el-Hain wawozem Qued-Okby wznieciło między plemionami przerażenie, gdyż natychmiast uciekli a to właśnie najlepszy wywarło wpływ. Ponieważ nieprzyjaciela nie można było dogonić, wróciły nasze wojska i zaciągnęły obóz w Ben-Kheli i Ras-el-Ma Beni Matasów gdzie odcinają drogę na południe a oraz nieprzyjaciela trzymają na wodzy. Po tych rozmaitych działaniach czyniono usiłowania, dostać się do Beni Suassów i jak wiadomo zdobyto wawóz Ain-Tocouralt.

Szwajcarya.

(Odprawa majtków austriackich.)

Berna, 29. października. Piszą z Berny: Ponieważ austriackie parostatki na Lago maggiore, chociaż układy kupna jeszcze nie potwierdziło związkowe zgromadzenie, przeszły już zupełnie w ręce Szwajcaryi, rząd naczelný więc wyprawił majtków austriackich z powrotem do Austrii. Związkowa rada przepisała im marszrutę i do odprowadzenia ich wyznaczyła jednego z szwajcarskich oficerów.

Włochy.

(Pożyczka zawieszona. — Zatargi domowe w Parmie. — Narzekania na Piemont. — Doniesienia z Monaco. — Rozporządzenia rewolucyjne. — Doniesienia z Rzymu. — Filangieri ministrem wojny.)

Turyńskie dzienniki piszą, że piemontski rząd postanowił zawiesić na czas nową pożyczkę. Przyczynę tej uchwały upatrują w nagłym spadaniu piemontskich funduszków.

Parma. Jak już wiadomo z depezy telegraficznej, opierał się lud wiejski w okolicy Piacenzy poborowi rekruta. Teraz donoszą dziennikowi *Independance belge*, że przeciw renitentom wystąpili żandarmy i gwardya narodowa, ale na ich widok uderzono na gwałt w dzwony, że wszystkich stron zbiegł się lud wiejski zbrojny w łopaty i widła, i wszczęła się krwawa bójka, przyczem kilku poległych i ranionych zostało na placu. Przywołane z Robbio wojska piemontskie położyły koniec walce i uwięziły kilku buntowników. Inni schronili się w górach.

Parma. *Gazz. di Piacenza* oświadcza, że ludy Włoch środkowych chcą wprawdzie połączyć się z Piemontem, ale przeto nie przeistaczają się w Piemontanów, „gdyż z obyczajami i potrzebami wolnego ludu nie bardziej nie zostaje w sprzeczności, jak prawodawstwo i terażniejszy system administracji państw piemontskich. Nasze ustawy nie są doskonałe; ale zamieniać je na ustawy i instytucye Piemontu, tego Piemontu, który znany jest z nieładu w administracji i swej biurokracji niezdolnej, tego lud nasz nie chce. Mężowie, którzy nami rządzą, powinni by przedewszystkiem pamiętać, że ludność tego kraju wyszczególnia się osobliwie zdrowym rozsądkiem. Europa cała może zaświadczyć, jaką niezręczność okazali takzwani królewscy komisarze piemontscy. W zupełnej niewiadomości czasów i stosunku naszych spraw, nadali publicznemu duchowi fałszywy kierunek, sparaliżowali żywotne siły kraju i przy odejściu zostawili swym następcom bardzo smutną spuściznę.“

Monaco. Spodziewają się tu przybycia księcia, który już od dawniejszego czasu księstwa swego nieodwiedzał. Na przyjęcie jego przyrządzono apartamenty w pałacu księcia tak dla niego, jak dla świty i domowników.

Toskania. Rząd rewolucyjny we Florenicy wydał ostatnimi czasy rozporządzenie tej treści, że pensyę swoją utracają ci wszyscy, którzy dawniej zostawali w służbie osobistej W. księcia, i chociaż im ją dawniej zabezpieczono, a mianowicie już po odejździe W. księcia.

Rzym, 22. października. Z pomiędzy Szwajcarów wydanych z Neapolu, zwerbowano tu znaczną liczbę dobrych strzelców dla uzupełnienia formującego się batalionu strzelców. Z fabryk belgijskich i szwajcarskich nadeszły już sztuce dla nich. Codziennie prawie odchodzą mniejsze lub większe wymusztrowane już oddziały zwerbowanych żołnierzy do głównego korpusu papieskiego do Ternaro. Między forpocztami jego a rewolucyjnej armii zdarzają się częste utarczki, przyczem niezbywa na zabitych i ranionych.

Neapol. Przesza telegraficzna dziennika *Independance* donosi, że jenerał Filangieri objął znowu tekę ministerstwa wojny. Armia Abruzzów jest już skompletowana i zaopatrzona we wszelkie przybory wojenne.

Niemce.

(Wypadki dzienne.)

Dziennik *Preuss. Ztg.* występuje przeciw rozprawie *Allg. Ztg.* z Berlina, w której polityczne stosunki teraźniejsze porównano z dawniejszymi. Między innymi pisze *Preuss. Ztg.*: „Jeśli autor artykułu tego chciał się trzymać prawdy, tedy należało mu z wiadomych stosunków Prus do Anglii ten wniosek wyprowadzić, jako rządowi pruskiemu zależy wielce na uregulowaniu styczności swych z mocarstwami europejskimi w sposób odpowiedni widokom Niemczy. My jesteśmy tego przekonania, że Niemcza w stosunkach Prus z któremkolwiek wielkim mocarstwem obcym, któreby popierało pokój europejski — nie zechce upatrywać „odrębnych styczności Prus z zagranicą.“ Niewątpimy też i o tem, że we wszystkich krajach niemieckich pojmą to dobrze, jako stosunki takie większego mocarstwa niemieckiego posłużyć mogą tylko do większego bezpieczeństwa i obrony wspólnej ojczyzny.“

Rosya i Królestwo Polskie.

(Bliski powrót C. sarza. — W. książęta z powrotem. — Sady honorowe w wojsku. — Stosunki z Japonią. — Szamil u Jermołowa. — Przywilej Odesie dany. — Poseł turecki.)

Petersburg, 26. października. J. M. Cesarza spodziewają się z powrotem 29. b. m. W. książę Konstanty przeniósł znów siedzibę swoją tutaj ze Strelny. Również zjechał tu na powitanie J. M. Cesarza i W. książę Michał, który przez dłuższy czas odbywał podróż w głąbi kraju dla zlustrowania zakładów artylerji i fabryk prochu, a teraz wrócił z Kołomy na Moskwę. W powrocie swym otworzy J. M. Cesarz pierwszą jazdę na dynaburskiej nowej koleji żelaznej, a w Pskowie zaszczyli obecnością swoją bal przez szlachtę wyprawiony. — Jenerał-adjutant Bazanów, szef sztabu gwardyjskiego, powziął myśl zaprowadzenia sądów honorowych w wojsku. Projekt w tej mierze przedłożono komendantom korpusów i szefom innych oddziałów wojskowych do rozpoznania. — Konzul rosyjski w Hakodadi donosi ztamtąd ciekawe szczegóły o usiłowaniu zawiązania bliższych stosunków Rosyan z Japonią. Kadeci japońscy przykładają się gorliwie do nauki języka angielskiego i rosyjskiego.

— *Petersburska Gazeta* nadmienia, że Szamil w przejeździe do Moskwy był z wizytą u starego jenerała Jermołowa, byłego jenerałnego gubernatora kaukaskiej armii, co swojemi wojskowemi czyni zjedną sobie poważanie gorali i u nich był postrachem. Obadwaj bohaterowie powitali się wzajemnie bardzo uprzejmie.

— Książę Barjatyński zamierza przedsięwziąć kampanię na zachodnich gorali. Spodziewają się, że najwięcej w dwóch kampaniach podbiją cały Kaukaz.

Odesa, 17. paźdź. Do *Nord* piszą, że Cesarz podczas swojej obecności nadał Odesie przywilej rozrządzać swoim majątkiem na potrzeby miasta bez poprzedniego zezwolenia ministrów. Oraz nadał hrabiemu Strogonów prawo mianować wszystkich urzędników w swoim okręgu. Cesarz zastrzegł tylko własne swe potwierdzenie, i wręczył hrabiemu 15.000 rubli dla biednych urzędników.

— Turecki reprezentant, Etem Basza, który miał wręczyć własnoreczne pismo Sultana, był dnia 20. października na audyencji.

Księstwa Naddunajskie.

(Manifest Księcia Kuzy.)

Dziennik *Bukarester Zeitung* ogłasza manifest Księcia Alexandra Kuzy do „Rumunów Wołoszczyzny.“ Książę dziękuje Wołochom za ich „patriotyczne postępowanie przed inwestyturą.“ Wspomina chlubnie konwencję z 19. sierpnia r. b., która stanowiąc „odrodzenie ojczyzny“ zawiera w sobie wszelkie żywioły postępu; oddaje zasłużoną część byłemu ministeryum „za jego życzliwe i moralne starania“, i przypomina, że „powoła nowy gabinet“, by nadać trwałą gwarancję swoim zasadom konstytucyjnym, wzrostowi handlu i t. p. Dalej oznajmia, że w gronie nowych ministrów objął sam naczelną komendę nad połączonemi wojskami księstw, a w końcu zaleca zgodę wszystkim Rumunom.

Turcyja.

(Nowe korwety. — Aresztacje w Bukareszcie.)

Z dziesięciu parowych korwet, które rząd zamówił w Anglii zawinęło już dwie na Bosfor dnia 25. października, a ośm nadpłynęło w krótkim czasie.

— *Journal de Constantinople* powtarza co mówią o aresztacjach w Bukareszcie i dodaje, że wykonano je za przyzwoleniem księcia Kuzy. W tym względzie zapytywano się w Jasach w drodze telegraficznej. „W Bukareszcie wywołały te przyaresztowania pewne wzburzenie; niektóre rzemieślnicze korporacje, między temi przemożniejsza korporacja rzeźników użalały się głośno na władze. Kilku z przyaresztowanych skazano na wygnanie. Książę Kuza przybył sam do Bukaresztu; w mieście panował pokój, pomimo że pewne wzburzenie umysłów było widoczne. Klub, zamknięty z rozkazu władzy, i w którym przedsiębrano aresztacje, był wcale niezawisły tak za administracji trzech kajmakamów jak za rządów księcia Ghiki.“

A z y a.

(Ratyfikacja traktatu Amerykanów z Chinami.)

Z Hongkongu piszą do *Times* pod dniem 12go września: Amerykański minister wrócił dnia 22. sierpnia z Pekinu do Szang-

hai, w Pekinie była cała ambasada jak w niewoli. Osobiste komunikowanie się z Rosyanami było zabronione wszystkim członkom ambasady, a listy ich przetrzymywano bardzo długo. Cesarz nie zezwolił na przyjęcie p. Ward, jeżeli nie padnie na kolana przed nim, a ponieważ Mr. Ward nieprzyjął tej propozycji, oznajmiono mu, że ratyfikacja nastąpić musi nie w Pekinie, tylko w Pahtangu wiosce nad odnogą morską Pecheli u uścia rzeki, którą płynęli Amerykanie do stolicy. Tak stało się rzeczywiście i to bez wszelkich ceremonii. Posłowie angielski i francuski pozostają w Szang-hai, gdzie panuje pokój, pomimo że w mieście i po wioskach w okolicy objawia się usposobienie nieprzyjazne cudzoziemcom, i zdaje się, że podróżowanie jest niebezpieczne.

Z Japonii donoszą, że kwestya względem monety jest załatwiona.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 4. listopada. Zapewniają, że Urquiza, prezydent federacji argentyńskiej, wkroczył do Buenos Ayres.

Turyń, 1. listopada. Tutejsze dzienniki uważają list Napoleona do Króla Wiktora Emanuela za autentyczny i zapewniają, że go przywiózł Dabormida. — *Opinione* oświadcza się przeciw projektowi federacji włoskiej. — Garybaldi powrócił do Bononii. — Ratazzi objął prowizorycznie ministeryum sprawiedliwości. W Nissie spodziewani są: Królowa Danii, książę Oldenburgski z małżonką, książę Holsztyński i syn owdowiałej księżny Leuchteubergskiej. — Tutejsi adwokaci chcą podać zbiorową protestację przeciw przeniesieniu trybunału kasacyjnego do Medyolanu. — Conte Solopis ma zostać postem w Paryżu, a margrabia Roza gubernatorem Medyolanu. — Król sankcyonował nowy kodeks karny dla armii, a wkrótce ma być ogłoszony nowy regulamin nauk publicznych. Także kodeks kryminalny ma być zmieniony. Lombardye podzielono na 7 prowincyi: Medyolan, Pawia, Como, Brescia, Bergamo, Sondrio i Cremona. Lodi przydzielone będzie częścią do Medyolanu a częścią do Kremony.

Fiorencya, 29. paźdź. Salvagnoli powrócił z swej misji do Turyń.

Rimini, 29. paźdź. Wczoraj zawinał tu neapolitański paropływ wojenny z depeszami do konzula neapolitańskiego. Oficerom okrętu zabroniono widzieć się z konzulem, jak mówią dlatego, iż nieotrzymał jeszcze władzy wykonawczej od rewolucyjnego rządu Romagnii.

Frankfurt, 4. listopada. Zgromadzenie prawodawcze postanowiło upraszać senat, ażeby zalecił tutejszemu posłowi przy sejmie związkowym głosować za konstytucją elektorstwa heskiego z roku 1831.

Wiadomości handlowe.

(Targ Ołomuniecki na woły.)

Ołomuniec, 26. paźdź. Na dzisiejszym targu było 113 sztuk bydła rzeźnego z Galicyi, z czego tylko 2 sztuk niesprzedano. Ceny podniosły się w porównaniu z przeszłym tygodniem i celnar mięsa wypadła na 19 zł. 63 c. w. a. — Za najlepszą parę wołów wagi 1000 \mathcal{E} mięsa i 100 \mathcal{E} łożu płacono 218 zł., za najpośledniejszą wagi 600 \mathcal{E} mięsa i 60 \mathcal{E} łożu 130 zł. Cena przeciętna z 68 sprzedaży wypadła na 157 zł. w. a. za 720 \mathcal{E} mięsa i 80 \mathcal{E} łożu.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 7. listopada.

Hot. l. rosyjski: PP. Zsólnay Cel., c. k. rotm., z Żółkwi. — Gozkowski Marcin, z Wyhadowa.

Hotel europejski: Janicki Alex. Rola, c. k. przełożony powiat., z Birczy. — Bernatowicz Hip., z Sanika. — Miliński Fran., z Helinki. — Rosnowski Ksaw., z Tartakowa. — Sokolowski Jul., z Werchraty. — Berezowski Hen., z Wodnik.

Hotel Langa: JO. ks. Ploss Hans Henr. XI. hr. de Hochberg Fürstenstein i Horodyński Joach., c. k. lekarz pułku, z Rzeszowa.

Hotel angielski: Jerzabek Ign., komisarz drogowy, z Złoczowa. — Marin Adolf, c. k. kapitan, z Pragi. — Wiktor Jakób, z Senkowej woli.

Hotel krakowski: Lobos Józef, c. k. komisarz finans., z Makacza. — Krzyżanowski L. i Towarnicki L., c. k. podporucznicy, z Tarnopola.

Do domu prywatnego nr. 856½: Kieszkowski Wal., z Hruszatyecz.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 7. listopada.

PP. Lewandowski Paweł, do Horozanki. — Wegmann Jan, c. k. kapitan pensyon., do Stanisławowa. — Gaus Karol, c. k. jenerał-major, do Stryja. — Tyszkowski Józef, do Rybotycz. — Mijakowski Ab., adwokat krajowy, do Złoczowa. — Bitkowski Wik., ces. ros. podporucznik, do Kijowa. — Truskołowski Leon., do Streptowa. — Jasiński Józef, do Zabłotowa. — Budziński Antoni, do Leszczyna.

T E A T R.

Dziś opera niem.: „**Martha**.“

Jutro na scenie polskiej: „**Marya Stuart**,“ tragedia w 5 aktach z niem. Fryd. Szyllera.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.
Dnia 5. i 6. listopada.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaun	Stopień ciepła według Reaun.	Stan powietrza według wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	324.05	+ 4.1°	80.9	południowy sł.	jasno
2. god. po poł.	323.53	+ 13.1°	59.9	poł.-zach. mier.	"
10. god. wiecz.	325.15	+ 9.3°	80.6	południowy "	"
7. god. zrana	326.45	+ 7.3°	90.0	południowy sł.	jasno
2. god. po poł.	326.64	+ 14.0°	58.8	połud.-zach. "	"
10. god. wiecz.	326.94	+ 10.4°	80.2	" "	pochmurno

Kurs lwowski.

Dnia 7. listopada

	gotówka		towarem	
	zł.	c.	zł.	c.
Dukat holenderski wal. austr.	5	73	5	79
Dukat cesarski " "	5	78	5	84
Półimperyal zł. rosyjski " "	9	92	10	7
Rubel srebrny rosyjski " "	1	90	1	93
Talar pruski " "	1	84	1	88
Polski kurant i pięciozłotówka " "	—	—	—	—
Galicj. listy zastawne za 100 złr. } bez	82	3	82	50
Galicj. obligacje indemnizacyjne } kup. nów	71	73	72	37
5% Pożyczka narodowa }	76	25	77	18

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 7. listopada.

	zł.	cent.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po wal. austr.	82	—
" przedał " " 100 po	82	50
" dawał " " 100	—	—
" żadał " " 100	—	—
Wartość kuponu od 100 złr.	1	47

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 7. listopada

1. Dług publiczny. A. Państwa. W walucie austriackiej po 5% za 100 zł. —. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 77.30. Z roku 1851

serya B. po 5% za 100 zł. —. Z konwersji kuponów po 5% za 100 zł. —. Metaliki po 5% za 100 zł. 72.20; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —; po 3% za 100 zł. —; po 2 1/2% za 100 zł. —; po 1% za 100 zł. —. Przeznaczone do losow.: z r. 1834 za 100 zł. —; z r. 1839 za 100 zł. —. z roku 1854 za 100 zł. —. — Losowane obligacje dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. Przeznaczone do losowania obligacje dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. —; po 2 1/2% za 100 zł. —; po 2 1/4% za 100 zł. —; po 2% za 100 zł. —; po 1 1/2% za 100 zł. —; po 1 1/4% za 100 zł. —. Przeznaczone do losowania obligacje dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł. —; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. — B. Krajów koronnych. Obligacje indemnizacyjne: Niższej Austrii po 5% za 100 zł. —; Węgier —; Banatu Temeskiego, Krocacji i Slawonii —; Galicji —; Bukowiny —; Siedmiogrodu —; innych krajów koronnych —; z klauzulą losowania w roku 1869 —. Lombardoweneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —.

2. Akcyje. Banku narodowego sztuka 900 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 203.40; niższo-austr. towarzystwa eskomtoowego —; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. —; towarzystwa kolei żelaznej państwa —; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty —; połud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —; kolei Cisy po 200 złr. m. k. —; lomb.-weneck. kol. żelaz. —; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. —; Lloyd'a w Tryeście po 500 złr. —.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —; na 6 lat po 5% za 100 zł. —; na 10 lat po 5% za 100 zł. —; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —; w walucie austriackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka —; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wekslowy. Na 3. miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów —. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 105.90. Berlin za 100 talarów —. Wrocław za 100 talar. —. Frankfurt n. M. za 100 zł. połudn. niemieck. waluty —. Genua za 100 lirów piemonckich —. Hamburg za 100 marko banko —. Lipsk za 100 talarów —. Liworna za 100 lirów tokańskich —. Londyn za 100 funtów szterl. 121.25. Lugdun za 100 franków —. Medyolan za 100 zł. waluty austriack. —. Marsylia za 100 frank. —. Paryż za 100 fr. —. Praga za 100 zł. wal. austr. —. Tryest za 100 zł. wal. austr. —. Wenecya za 100 zł. wal. austr. —.

Na 31 dni: Bukareszt za 100 piastrow wlozkich —. Konstantynopol za 100 piastrow tureckich —. Wekslowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 5.86, dukaty ces. pełnej wagi. —, korony —, półkorony —.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 5. listopada.

Dług publiczny.

A. Państwa.

	pien.	towar.
W austr. wal. po 5% za 100 zł.	68.—	68.25
Z pożyczki narodo. po 5% za 100 zł.	76.90	77.—
Z roku 1851, ser. B. po 5% za 100 "	—	—
Metaliki po 5% za 100 zł.	71.50	71.75
dtto. " 4 1/2% za 100 zł.	64.—	64.25
Przeznac. do wylos. z r. 1834 za 100 zł.	338.—	340.—
" 1839 " 100 "	116.75	117.—
" 1854 " 100 "	108.50	108.75
Renty Como po 42 lir. austr.	15.50	16.—

B. Krajów koronnych

Obligacje indemn. po 5% za 100 zł.	pien.	towar.
Niższej Austrii	91.—	92.—
Węgier	73.25	73.75
Banatu Temeskiego, Krocacji i Slawonii	71.—	71.50
Galicji	71.50	72.—
Bukowiny	69.50	70.—
Siedmiogrodu	70.—	71.—
innych krajów koronnych	85.—	92.—
Z klauzulą losowania w r. 1867	—	—

Akcyje.

Banku narodowego sztuka	895.—	900.—
Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zł. wal. austr.	202.30	202.50

pien. towar.

Niższo-austr. towarzystwa eskomt. po 500 zł. mon. konw.	550.—	551.—
Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zł. mon. kon.	1930.—	1935.—
Towarzystwa kolei żelaznej państwa po 200 zł. mon. konw. czyli 500 fr.	266.—	267.—
Kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. mon. kon. za 100 zł. (5%) wpłaty	173.50	174.—
Połud.-półn.-niemieckiej kolei komunikacyjnej po 200 zł. m. k.	132.—	132.50
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105.—	105.—
Połudn.-Lomb.-weneckiej i centralno-włoskiej kolei po 200 zł. w. a. z 80 zł. (40%) wpłaty, nowe	146.—	147.—
Kolei Grac-Kollach i towarzystwa górniczego po 200 zł. w. a.	—	116.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	425.—	427.—
Lloyda austr. w Tryeście po 500 "	230.—	235.—
Wiedeńskiego towarzystwa akcyonaryuszów mlyna parowego po 500 zł. w. a.	330.—	340.—
Listy zastawne.		
Banku narodowego { Głębnie po 5% za 100 zł.	100.—	101.—
10 " " 5% " 100 "	94.—	95.—
przeznaczone do losowania po 100 zł.	89.—	89.50
na 12 miesięcy 5% za 100 zł.	100.—	—
Banku narodowego { przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł.	84.50	84.75

pien. towar.

	pien.	towar.
Losy.		
Instyt. kredyt. dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztukę	97.75	98.—
Towarz. żeglugi parowej na Dunaju po 100 zł. mon. kon.	102.50	103.—
Esterhazego 40 zł. m. k.	78.50	79.—
Salna 40 " "	40.—	40.50
Palfiego 40 " "	35.—	35.50
Clarego 40 " "	35.25	35.75
St. Genois 40 " "	35.25	35.75
Windschgrätz 20 " "	25.—	25.50
Waldsteina 20 " "	26.—	26.50
Keglevicha 10 " "	14.25	15.—
Na 3 miesiące.		
Augsburg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5%	105.50	105.75
Frankfurt n. M., za 100 zł. połudn.-niemieckiej waluty	105.75	106.—
Hamburg za 100 marko banko 2 3/4%	93.—	93.50
Londyn za 100 funtów szterl. 3%	123.—	123.25
Paryż, za 100 franków 3%	48.90	49.—
Kurs złota.		
	pien.	towar.
Dukaty ces. mennicze 5 zł.	85 cen.	5 zł. 87 cen.
Korona	17 " "	17 " 3 "
Napoleonodor	9 " "	82 " 9 " 84 "
Rosyjski imperyal	10 " "	10 " 10 " 12 "

KRONIKA.

(Pożar) W noc z 28. na 29. zeszłego miesiąca podpalili niewysledzony dotąd zlozcynca w Płuhowie, w obwodzie złoczowskim, stertę zboża współwłaściciela tej wsi pana N., i ogień szerzył się z taką gwałtownością, że w krótkim czasie zgorzał cały zapas zboża i większa część budynków gospodarskich.

(Nieszczęsny wypadek.) W Uhryniowie, w obwodzie żółkiewskim, zginęła na dniu 29go z. m. przypadkową śmiercią 16letnia córka tamtejszego nauczyciela trywialnego Jana K. Kopiacz glinę w pobliskiej grubie — mimo zakazu ogłoszonego całej gromadzie — przywalona została zaspa i udusiła się.

— Szamyl złożył przed odjazdem swym z Petersburga wizytę profesorowi języków wschodnich Kazem-Bekowi, a powitany przezeń w języku kumyjskim i arabskim miał z nim dłuższą rozmowę, przyczem wynurzył się przed profesorem z wrażeń, jakich doznał w Rosji. Następnie rozmawiał z nim o jego dziełach wydanych w języku tureckim i arabskim, i które otrzymał od Kazem-Beka w upominku, a przy oglądaniu jego zbioru rękopismów oświadczył, że najbardziej uolewa nad stratą szacownego zbioru rękopismów rozchwytyanych przez murydów.

(Sposób na opilstwo) Z Serbii donoszą, że Skupczyna tamtejsza narażala się temi czasy gorliwie nad tem, jakby najskuteczniej zapobiedz zbytniemu opilstwu. Niektórzy byli tego zdania, by zakazano zupełnie wypalania gorzałki; inni chcieli zaprowadzić w tej mierze pewne tylko ograniczenia, jak

n. p. nałożenie wielkiego podatku, a byli nawet i tacy, co chcieli bezwzględnie wytepić wszystkie drzewa śliwowe. Książę Miłosz rozstrzygnął jednak spory krótko i węzłowato, i przykazał: „Każdy wieśniak, któryby się upił w dzień powszedni, na 25 plag otrzymać“.

— Zeszyt październikowy **Dodatku miesięcznego** do „Czasu“ zawiera następujące przedmioty:

- I. Robert Peel i reformy w Anglii przez Michała Słowaczewskiego.
- II. Wyspa czyli Chrystyan i jego towarzysze, poemat lorda Bajrona, przekład Adama Pajgerta.
- III. Urywek z dziejów alchemii w XVI. wieku, przez K. Lacha Szymonę.
- IV. Przegląd piśmiennictwa przez Lucyana Siemińskiego.
- V. Biskupi francuscy w sprawie Państwa Kościelnego, przez Maurycego Manna.
- VI. Kronika: z Krakowa. — Korespondencye: z Berlina — z Paryża — z Londynu — z Rzymu.
- VII. Gazetka literacka.

Trzy zeszyty **Dodatku miesięcznego** stanowią tom jeden. Zeszyt październikowy jest czterdziestym szóstym zeszytem roku czwartego, a pierwszym tom szesnastego.